

Van:
Nederlandse Obesitas Vereniging
Stationsplein 6
3818 LE Amersfoort
Nederland

Aan:
Europese Commissie
Directoraat-Generaal Gezondheid en consumentenbescherming
Eenheid C4 - Gezondheidsdeterminanten

Amersfoort, 15 maart 2006.

Bijdrage van de Nederlandse Obesitas Vereniging aan de discussie over het Europese Groenboek

‘Bevorderen van gezonde voeding en lichaamsbeweging: een Europese dimensie voor de preventie van overgewicht, obesitas en chronische ziekte.

De Nederlandse Obesitas Vereniging is een patiëntenvereniging voor mensen met pathologisch overgewicht. De vereniging houdt zich bezig met lotgenotencontact, informatievoorziening en belangenbehartiging.

In het kader van deze laatste activiteit wordt deelgenomen aan de discussie over de aanpak van o.a. obesitas in Europa.

De Nederlandse Obesitas Vereniging heeft zitting in het Regulier Overleg Overgewicht van het ministerie van VWS en heeft als zodanig kennis genomen van de inbreng van het ministerie op de bovenstaande discussienota.

In grote lijnen onderschrijven we de hierin verwoorde standpunten en zullen deze niet allemaal gaan herhalen.

Slechts een paar punten willen we aanhalen en aanscherpen omdat we deze zeer belangrijk vinden. Ook zullen we een paar andere, geheel nieuwe punten onder uw aandacht brengen.

1. Etikettering dient zo duidelijk mogelijk te zijn. Etiketten moeten *juist* begrepen kunnen worden door mensen met weinig of geen opleiding. Kleurencodes verdienen de voorkeur boven uitgebreide teksten.
2. Reclame voor voedingsmiddelen gericht op kinderen dient geheel verboden te worden.
3. De gezonde keus dient altijd goedkoper, bereikbaarder (volop aanwezig) en aantrekkelijker (stoer) te zijn.
4. Om beweging te integreren in het dagelijkse leven zal de veiligheid in de maatschappij vergroot moeten worden zodat meer loop- en fietsverkeer plaatsvindt tussen woon-, werk- recreatie en inkoopgebieden.
5. Indien nodig zullen bovenstaande zaken per wet afgedwongen moeten worden.

Enkele kanttekeningen vanuit het patiëntenperspectief.

Obesitas wordt door velen, ook door de makers van het groenboek, gezien als een vermijdbare aandoening. Deze opvatting ligt ten grondslag aan de gedachte dat men door beïnvloeding van gedrag toekomstige obesitas kan voorkomen. Preventiebeleid dus.

Helaas leidt het huidige preventiebeleid er ook toe dat het publiek denkt dat reeds bestaande obesitas op dezelfde wijze bestreden kan worden. Maar zoals bekend, zijn de bestaande therapieën voor deze aandoening slechts in 5 tot 10% op lange termijn effectief. Reden genoeg om bij de aanpak van deze problematiek ook rekening te houden met de positie van dikke mensen.

Stigmatisering

De Nederlandse Obesitas Vereniging merkt in toenemende mate dat de stigmatisering van dikke mensen sterk is verergerd sinds 3 jaar geleden in Nederland de preventie campagnes zijn gestart. Obesitas is natuurlijk een zeer zichtbare aandoening en patiënten worden makkelijk herkend.

Waar in campagnes gewezen wordt op de hoge kosten van de gezondheidszorg die veroorzaakt wordt door obesitas, worden dikke mensen hier persoonlijk op aangekeken en afgerekend;

Waar in campagnes afbeeldingen van dikke mensen gebruik worden als afschrikwekkend voorbeeld wordt een grote bevolkingsgroep gestigmatiseerd;

Waar afbeeldingen van heel dikke mensen als waarschuwing gebruikt worden, voelen mensen met matige obesitas zichzelf niet aangesproken;

Waar alleen dunne mensen gebruikt worden om gezond gedrag in beeld te brengen, worden dikke mensen buitengesloten;

Waar debatten over gezonde levensstijl gevoerd worden, gaan deze gepaard met beeldmateriaal van dikke en etende mensen waardoor het idee groeit dat zij de veroorzakers, in plaats van de slachtoffers zijn van de obesitas-epidemie.

Wij vragen de Europese Unie met klem om actief maatregelen te nemen om stigmatisering van dikke mensen te voorkomen.

Alleen waarschuwen tegen praktijken van blaming en shaming, is niet voldoende.

Verbied of ontmoedig discriminatie op grond van uiterlijke verschijningsvorm. Verbied of ontmoedig het gebruiken van dikke mensen als voorbeelden van slecht gedrag.

Laat dikke mensen juist onderdeel zijn van oplossingen. Het starten met een gezonde levensstijl werpt immers bij iedereen direct effecten af, óók bij dikke mensen. Laat dat zien.

Beleid voor mensen met obesitas

Zelfs als de huidige preventiemaatregelen het gehoopte effect zullen opleveren, zullen de komende 30 jaar de problemen van obesitas in de samenleving vooralsnog toenemen. Er zijn immers nog geen oplossingen voor mensen die reeds dik zijn. Bij het signaleren van deze, nog steeds toenemende problemen hoort ook beleid ten aanzien van reeds dikke mensen. Behandelprogramma's die niet zo zeer vermageringsgericht zijn maar wel op bevordering van gezondheid, dienen ontwikkeld en voor iedereen (financieel en logistiek) bereikbaar gemaakt te worden. Er zijn op korte termijn al aanpassingen nodig in de maatschappij zodat deze in aantal en omvang nog groeiende groep deel kan blijven nemen aan het

maatschappelijk verkeer. Door rigoureuze aanpassing te maken in afmetingen en normen voor belastbaarheid voor zitmeubilair en gebruiksartikelen kan voorkomen worden dat een groeiend aantal mensen verder geïnvalideerd wordt. Te denken valt aan het aanpassen van

- afmetingen in de openbare ruimte (gangbreedtes – deuren – stoelen bij personenvervoer)
- belastbaarheid van gebruiksvoorwerpen zoals stoelen, ladders, liften e.d.
- medische zorg zodat deze ook geschikt wordt voor zware en omvangrijke mensen.

Voorbeelden hiervoor zijn te vinden in het Handboek voor de Toegankelijkheid. (Van genoemde maatregelen zullen meer mensen profiteren zoals de groter wordende groep ouderen die met stok, looprek of rolstoel onderweg zijn, mensen met kinderwagens, reizigers met grote bagage of rugzakken.)

Aandacht voor bepaalde groepen

Obesitas komt vaker voor in achterstandswijken. Ook komt obesitas vaker voor bij kinderen van obese ouders. Onderzoek onder adoptiekinderen heeft aangetoond dat dit meer te maken heeft met de erfelijke aanleg dan met de opvoeding.

Deze kennis zou gebruikt moeten worden om specifieke trajecten te maken voor de begeleiding van deze risicogroepen.

Bij dikke ouders kan zelfs al voor de conceptie/geboorte hulp aangeboden worden bij de opvoeding en begeleiding van het kind. Er kan gewezen worden op de specifieke problemen die de aanleg voor overgewicht met zich meebrengt en er kunnen methodes aangeleerd worden om hiermee om te gaan.

Bij groepen mensen die een financiële of kennisachterstand hebben kan meer en specifiek aandacht besteed worden aan de bedreiging die uit kan gaan van de veranderingsprocessen. Hier kan gebruik gemaakt worden van duidelijk herkenbare voordelen zoals goed bereikbare sportmogelijkheden, goedkope gezonde voeding, begeleiding op maat. Op die manier kunnen ook angsten en weerstand die door veranderingsprocessen opgeroepen worden, beter aangepakt worden.

De Obesitas Vereniging is van mening dat (impopulaire) maatregelen beter gedragen worden als de doelgroep deze als noodzakelijk erkent en onderschrijft. Dit kan bereikt worden door de doelgroep in een vroeg stadium te betrekken bij het beleid.

De Nederlandse Obesitas Vereniging hoopt hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan het tot stand komen van goed beleid voor obesitas.

Hoogachtend,

M.C.van Spanje, voorzitter

Nederlandse Obesitas Vereniging
www.obesitasvereniging.nl
prive-telefoon: 0475 331306
prive mail: mvanspanje@home.nl

This paper represents the views of its author on the subject. These views have not been adopted or in any way approved by the Commission and should not be relied upon as a statement of the Commission's or Health & Consumer Protection DG's views. The European Commission does not guarantee the accuracy of the data included in this paper, nor does it accept responsibility for any use made thereof.